

Uitreiking Prof. dr. J.M.G. Leune-penning aan Prof. Dr. J. Dronkers tijdens het symposium “Focus op Feiten” op 9 december 2009 te Rotterdam

“Het is nu twee jaar geleden dat de Prof. Dr. J.M.G. Leune-penning voor de eerste keer werd uitgereikt. Het moment nadert waarop dit voor de tweede keer gebeurt. De jury heeft zich gebogen over mogelijke kandidaten (zowel personen als organisaties) en is unaniem tot de conclusie gekomen dat de penning dit keer zal worden toegekend aan professor Jaap Dronkers.

Professor Dronkers is een onderwijssocioloog met een internationale reputatie. Hij is een vooraanstaand lid van het internationale forum van onderwijsonderzoekers. De bekroning daarvan vond in 2001 plaats toen hij werd benoemd op de prestigieuze leerstoel “Sociale stratificatie en Ongelijkheid” aan het European University Institute te Florence, een functie waarvan hij onlangs afscheid heeft genomen wegens het verstrijken van zijn benoemingstermijn. Inmiddels is hij terug in Nederland en zal hij zijn onderzoekingen vanuit de Universiteit van Maastricht voortzetten. De naderende verwerving van het ouderdomspensioen is voor hem geen reden om op zijn lauweren te gaan rusten.

Als onderwijsonderzoeker heeft hij een indrukwekkende staat van dienst. Op zijn naam staan vele honderden publicaties. Methodisch wordt zijn onderzoek gekenmerkt door empirische precisie, dus met een nadrukkelijke focus op feiten. Bij het analyseren daarvan maakt hij gebruik van geavanceerde data-analytische technieken. Hij heeft pionierswerk verricht op het terrein van het internationaal-vergelijkend onderwijsonderzoek.

Meer inhoudelijk bezien legt hij een bijzondere belangstelling aan de dag voor drie samenhangende onderzoeksthema's, te weten:

- De kwaliteit van het onderwijs; hoe kan worden bewerkstelligd dat het aanbod van onderwijs voldoet aan hoogstaande standaarden, zodat aan leerlingen en studenten het beste kan worden geboden dat mogelijk is? In Nederland stond hij aan de wieg van de invoering van kwaliteitskaarten waarmee de zichtbaarheid van door scholen geleverde prestaties wordt vergroot en scholen worden geprikkeld om in dit opzicht hun best te doen.
- De effectiviteit ervan; daarbij staat de vraag centraal hoe het bereiken van onderwijsdoelen kan worden geoptimaliseerd.
- De toedeling van onderwijskansen; hoe kunnen kinderen in de gelegenheid worden gesteld hun talenten te ontwikkelen ongeacht hun sociaal milieu van herkomst, hun etniciteit en hun sexe? De sociaal-wetenschappelijke inzichten daarover vatte Dronkers twee jaar geleden samen in zijn boek “Ruggengraat van ongelijkheid; beperkingen en mogelijkheden om ongelijke onderwijskansen te veranderen”. Al vroeg toonde professor Dronkers als onderzoeker belangstelling voor de verschillen in onderwijsprestaties tussen autochtone en allochtone leerlingen, vooral ook in internationaal-vergelijkend perspectief.

Het is opmerkelijk dat professor Dronkers in zijn lange, indrukwekkende loopbaan een gewaagde en ogenschijnlijk paradoxale combinatie heeft gezocht van distantie en betrokkenheid. Als empirisch onderzoeker bleef hij ten opzichte van de maatschappelijke werkelijkheid gedistantieerd en liet hij zich niet leiden door ideologische standpunten (wat hem niet altijd in dank is afgenomen). Anderzijds toonde hij zich regelmatig een geëngageerd staatsburger, die niet onverschillig staat tegenover maatschappelijke gebeurtenissen en ontwikkelingen, waarover hij zich niet alleen kan verwonderen doch waaraan hij zich ook kan ergeren. Daarvan getuigen zijn vele bijdragen aan het publieke debat over het onderwijsbeleid. Ook in dat debat laat hij zich echter voeden door de resultaten van

empirisch onderzoek: zo komen bij hem distantie en betrokkenheid bij elkaar. De inzichten van professor Dronkers zijn behulpzaam om vorm te geven aan effectief en kwalitatief hoogwaardig onderwijs dat ruimte biedt aan kinderen van welke sociale achtergrond dan ook om hun talenten tot ontwikkeling te brengen, een opgave die anno 2009 aan relevantie en urgentie nog niets heeft verloren.

Ik acht het een eer en ervaar het als een groot genoegen om namens de CED-Groep de Prof. Dr. J.M.G. Leune-penning uit te mogen reiken aan professor Jaap Dronkers.”